

Komparativni izveštaj o kretanju broja učenika osnovnih škola i učenika 1. razreda za opštine Tutin, Sjenicu, Novu Varoš, Priboj, Prijepolje i Rašku

Ovaj komparativni izveštaj analizira kretanje broja učenika osnovnih škola i učenika 1. razreda u šest opština (Tutin, Sjenica, Nova Varoš, Priboj, Prijepolje i Raška) u periodu od 2014/15 do 2023/24 školske godine. Cilj je identifikovati zajedničke i specifične trendove u demografskim i obrazovnim promenama, uz osvrt na ključne izazove i potencijalne politike za unapređenje obrazovnog sistema. Analiza uključuje bazične indekse i projekcije za 2031. i 2041. godinu kako bi se sagledali dugoročni trendovi.

Tabela sa osnovnim vrednostima za sve opštine

Opština	Ukupan broj učenika (2014/15)	Ukupan broj učenika (2023/24)	Promena (%)	Broj prvaka (2014/15)	Broj prvaka (2023/24)	Promena (%)
Tutin	4.371	3.511	-19,68	559	383	-31,47
Sjenica	2.958	2.356	-20,35	336	308	-8,33
Nova Varoš	1.088	698	-35,85	118	91	-22,88
Priboj	1.824	1.221	-33,07	169	153	-9,47
Prijepolje	3.077	2.579	-16,18	363	306	-15,71
Raška	1.991	1.574	-20,95	238	206	-13,45

Komparativni zaključci

1. Promene u ukupnom broju učenika

- **Najveći pad:** Nova Varoš beleži najveći pad ukupnog broja učenika (-35,85%), što je posledica izraženih migracija i smanjenog nataliteta.
- **Najmanji pad:** Prijepolje je imalo najniži procenat pada ukupnog broja učenika (-16,18%), što ukazuje na nešto stabilniju demografsku sliku.
- **Prosečan pad:** Većina opština beleži pad od 20-33%, što je indikativno za značajne demografske i socio-ekonomske izazove u regionu.

2. Promene u broju učenika 1. razreda

- **Najveći pad:** Tutin (-31,47%) i Nova Varoš (-22,88%) beleže značajne padove broja učenika 1. razreda, što ukazuje na smanjenje nataliteta ili migraciju mladih porodica.
- **Najmanji pad:** Sjenica (-8,33%) pokazuje relativnu stabilnost u broju prvaka, što ukazuje na očuvan natalitet ili manje migracije u ovoj opštini.
- **Umeren pad:** Priboj (-9,47%) i Raška (-13,45%) beleže pad koji prati regionalne demografske trendove.

3. Zajednički trendovi

- Sve opštine beleže pad ukupnog broja učenika i učenika 1. razreda, ali sa različitim intenzitetom.
- Pad ukupnog broja učenika je veći od pada broja prvaka u većini opština, što ukazuje na zadržavanje mlađih uzrasta, ali i postepeno starenje populacije i odlazak porodica sa starijom decom.

Bazični indeksi za sve opštine (bazna godina: 2014/15)

Opština	Bazični indeks ukupnih učenika (2023/24)	Bazični indeks učenika 1. razreda (2023/24)
Tutin	80,32	68,52
Sjenica	79,63	91,67
Nova Varoš	64,15	77,12
Priboj	66,96	90,53
Prijepolje	83,83	84,31
Raška	79,05	86,55

Komentari:

- **Najniži bazični indeks ukupnih učenika:** Nova Varoš (64,15), što ukazuje na najveći relativni pad u obrazovnoj populaciji.
- **Najveći bazični indeks učenika 1. razreda:** Sjenica (91,67), što ukazuje na očuvaniji natalitet u poređenju sa drugim opštinama.

Projekcije za 2031. i 2041. godinu

Ukupan broj učenika

Opština	Ukupan broj učenika (2014/15)	Projekcija za 2031	Projekcija za 2041
Tutin	4.371	3.084	2.558
Sjenica	2.958	2.051	1.662
Nova Varoš	1.088	573	470
Priboj	1.824	1.009	834
Prijepolje	3.077	2.246	1.949
Raška	1.991	1.346	1.151

Broj učenika 1. razreda

Opština	Broj prvaka (2014/15)	Projekcija za 2031	Projekcija za 2041
Tutin	559	300	221
Sjenica	336	288	262
Nova Varoš	118	78	64
Priboj	169	141	127
Prijepolje	363	270	231
Raška	238	184	160

Zajednički zaključci i preporuke

A) Ključni izazovi:

1. **Migracije i smanjenje nataliteta:** Sve opštine beleže značajne demografske izazove, sa izraženim migracijama i padom nataliteta, posebno u opštinama Nova Varoš, Priboj i Tutin.
1. **Starenje populacije:** Pad ukupnog broja učenika ukazuje na starenje populacije i smanjenje mladih uzrasta, što ugrožava održivost obrazovnog sistema.

B) Preporuke:

1. **Podrška mladim porodicama:** Uvesti stimulatívne mere za povećanje nataliteta i zadržavanje mladih porodica u lokalnim zajednicama.
1. **Regionalna saradnja:** Zajednički projekti između opština u cilju razvoja obrazovne infrastrukture i ekonomskih prilika.
1. **Unapređenje školskih kapaciteta:** Optimizacija mreže škola i ulaganje u kvalitet obrazovanja kako bi se povećala atraktivnost lokalnih zajednica za porodice.

C) Opšti zaključak:

Sve analizirane opštine suočavaju se sa sličnim izazovima, ali intenzitet i dinamika promena variraju. Najugroženija je Nova Varoš, dok Prijepolje i Sjenica beleže nešto stabilnije trendove. Hitno su potrebne ciljane demografske i ekonomske politike kako bi se smanjio odliv stanovništva i obezbedila održivost obrazovnog sistema do 2041. godine.